

Ἄλλὰ αὐταὶ εἶναι ἐξαιρέσεις, δὲν εἶναι ὁ κανὼν. Τοῦναντίον ὁ *Chateaubriand* ὑπῆρξε γεροϋσιαστής, ὑπουργὸς καὶ πρέσβυς, ὁ *Hugo* γεροϋσιαστής καὶ σπουδαῖος πολιτικὸς παράγων, ὁ δὲ *Lamartine* βουλευτής, λαβὼν ἐνεργὸν μάλιστα μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν κίνησιν εἰς δυσκόλους στιγμὰς τῆς Γαλλίας. Ὁ *Ναπολέων* εἶπεν εἰς τὴν Ἀγίαν Ἐλένην, ὅτι θὰ διώριζε τὸν *Pascal* γεροϋσιαστὴν καὶ τὸν *Corneille* ὑπουργόν. Καὶ ὅταν δὲ ἐβασίλευε, δὲν ἔπαυσε νὰ προσφέρῃ ἔδρας εἰς τὴν γεροϋσίαν καὶ ἄλλα ἀξιώματα, σπουδαίας θέσεις καὶ ἄλλας ὑψηλὰς διακρίσεις, εἰς μεγάλους ποιητάς, ἐπιστήμονας καὶ καλλιτέχνας τῆς ἐποχῆς του.

Μοῦ ὑπολείπεται εἰσέτι ἐν καθήκον, Κύριοι Συνάδελφοι: νὰ σᾶς ἐκφράσω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου διὰ τὴν εὐμενῆ συνδρομὴν, τὴν ὁποίαν μοι παρέσχετε κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν προεδρικῶν μου καθηκόντων εἴτε ὡς συγκλητικοὶ εἴτε ὡς μέλη Ἐπιτροπῶν εἴτε ὡς ἀπλᾶ μέλη τῆς Ἀκαδημίας. Θὰ εἶμαι δὲ εὐτυχὴς ἐὰν ἐκπληρῶν τὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας μοι ἐνέθηκεν ἡ ψήφος σας, ἠδυνήθην καὶ ἐγὼ νὰ ἀνταποκριθῶ ὁμοίως εἰς τὰς προσδοκίας ὑμῶν καὶ ἔτυχον οὗτω, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ συνειδήσει, τῆς αὐτῆς ἐπιδοκιμασίας.

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΥΠΟ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Δὲν εὐρίσκω καὶ διὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἄλλο τίποτε προσφορώτερον ἀπὸ τὰς ἰδίας λέξεις, μὲ τὰς ὁποίας ἐξέφρασα τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν, ὅτε ἠξιώθην νὰ ἐκλεγῶ ἀντιπρόεδρος. Εἶπα τότε: Διστάζω νὰ πεισθῶ ὅτι θὰ δυνηθῶ νὰ πληρῶσω, καθὼς πρέπει, βαρὺ χρέος. Ὅπως δὴπε, ὅσον ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμέ, θὰ προσπαθῶ νὰ ἀνταποκριθῶ εἰς τὸ δεῖγμα τοιαύτης ἐξαιρετικῶς συγκαταβατικῆς πρὸς ἐμὲ διαθέσεως, διὰ τὴν ὁποίαν ὑπερηφανέομαι.

Ὁ κρῶς οὗτος δισταγμὸς, ὅσον καὶ ἂν ἡ συγκίνησίς μου τὸν θερμαίνει, ἐντείνεται, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι διαδέχομαι ἄνδρα ποῦ ὄχι μόνον ἠτύχησε νὰ σωματώσῃ καὶ νὰ φυσήσῃ πνοὴν ζωῆς εἰς

τὴν παραμένουσαν ἀσύλληπτον ἰδέαν μιᾶς ἑλληνικῆς Ἀκαδημίας, ἀλλὰ καὶ ὡς προϋστάμενος αὐτῆς ἐπέδειξε, διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἰδρύματος, ἄλλως τε καὶ καθὼς προσεδοκᾶτο, μεγάλας δυσαναπληρώτους ἀρετὰς.

Ἀκόμη ἄς μου ἐπιτραπῆ νὰ σταματήσω εἰς τὴν ἀντίθεσιν, τὴν ὁποίαν δυνατὸν νὰ παρουσιάσῃ τὸ γεγονός, ὅτι σημαίνοντα ἐπιστήμονα, μάλιστα τῆς τάξεως τῶν καλουμένων γενικώτατα θετικῶν ἐπιστημῶν διαδέχεται εἰς τὴν προεδρείαν τῆς Ἀκαδημίας εὐκολοτάρακτος ποιητῆς, ὅσον καὶ ἂν θὰ ἠλάτιωνε τὴν ἀντίθεσιν τὸ ὅτι ἀστρονομικὰ τηλεσκοπία καὶ ἀεροπόρα ὄνειρα συναντῶνται ὅπωςδῆποτε εἰς τὸ ἀχανές.

Ἀνήκω εἰς τὴν χορείαν τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες, ὅσον καὶ ἂν συγκαταλέγονται εἰς τοὺς καλλιεργοῦντας τὰ γράμματα, θεωροῦνται κοινῶς, καὶ μὲ τὴν παροιμιώδη καταστάσαν λαϊκὴν ἔκφρασιν, ὅτι ἐδρεύουν στὰ σύγνεφα.

Καὶ μεταξὺ τῶν ἀνεπτυγμένων ἀνακινεῖτ' ἐνίοτε περιέργως τὸ ζήτημα τῆς θέσεως τῶν ποιητῶν εἰς ἐπιστημονικὰς ὀργανώσεις, καὶ ἂν καὶ κατὰ τὴ δύνανται οὗτοι νὰ συμβάλλουν συνεργαζόμενοι εἰς Ἀκαδημίας.

Σύγχρονος κριτικὸς τῶν ἐπιφανεστάτων τῆς γαλλικῆς λογοτεχνίας μὲ τὴν βαρῦτητα καὶ τῆς γνώμης τοῦ δοξασθέντος εἰς τὴν Γαλλίαν Ἑλληνοῦς Ἰωάννου Παπαδιαμαντοπούλου, ἀποφαίνεται: «Ὁ λυρισμὸς εἶναι καὶ οὗτος ὄργανον διανοητικῆς ὀξυδερεκείας. Καθὼς ἔλεγεν ὁ Μορέας γνώρισμα ἀπὸ τὰ κυριώτατα τοῦ ποιητοῦ εἶναι ἡ εὐθυκρισία».

Μολαταῦτα ὁ χαρακτήρ τῆς ποιητικῆς φαντασίας διαφοροτρόπως προσβλέπεται. Εἶναι γνωστὸν εἰς τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Σίλλερ πῶς ὁ Ζεὺς ἐμοίρασε τὴν γῆν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πῶς ἔλαβε καθεὶς τὸ μερίδιόν του, πῶς τελευταῖος προσέρχεται ὁ βραδυνκίνητος ποιητῆς. «Τί νὰ σοῦ κάμω; Ἕληδες ἀφοῦ ὅλα ἔχουν μοιρασθῆ. Ὅμως, ὅταν θέλῃς, θὰ σοῦ εἶναι ἀνοικτὸς εἰς τὸ πλευρόν μου ὁ οὐρανός». Τὸ ὠραῖον ποίημα συντρέχει καὶ τοῦτο εἰς τὴν μονόπλευρον ρωμαντικὴν ἀντίληψιν τῆς ποιητικῆς ἰδιοφυΐας. Καὶ ἂν τὸν μεγαλύνῃ, ἀπλοποιεῖ τὸν ποιητὴν καὶ εἶναι ὡς νὰ τὸν ἀδικῆ. Δίδει λαβὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ ποιητῆς «κοῦφόν τι χρῆμα καὶ πτηνόν», καθὼς τὸν βλέπομεν εἰς τὸν πλατωνικὸν διάλογον τοῦ

«Ἴωνος» θὰ λησμονῆ, ἐὰν δὲν ἀδυνατῆ, νὰ πατᾶ τὰ πόδια του εἰς τὴν γῆν.

Καὶ ἰδοὺ μακρότατον χρόνον ὕστερον ἀπὸ τὸν σιλλερικὸν μῦθον ἐπαναλαμβάνεται, ἂν καὶ κατὰ τρόπον ὅλως διάφορον, μὲ τὴν κυριολεξίαν μιᾶς πεζῆς ἐπιστολῆς ἔνστασις, καὶ αὐτὴ βασιζομένη ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ἀπομονωτικῆς ἀχρηστίας τοῦ ποιητοῦ. Κατὰ τὸ ἔτος 1926 ἡ Πρωσοικὴ Πολιτεία ἴδρυνεν εἰς ἰδιαιτέραν τάξιν τὴν κληθεῖσαν Ἀκαδημίαν τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀπετέλουν, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας διορισθέντες ἐν ἀρχῇ, λογοτέχνη. Ἐκ τούτων, ὁ ἐπισημότερος, ἀπέχρυσεν τὸν διορισμόν. Εἶναι πέντε ὁ Gerard Hauptmann, ὁ κατ' ἐξοχὴν ποιητὴς δραματογράφος, ἰδιαιτέρως γνωστὸς καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδῶ διὰ τὰς «Ἑλληνικὰς Ἀνοίξεις» του, περιγραφὴν περιηγήσεώς του εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ προσφάτως διὰ τὸν εὐγλωττον χαιρετισμόν του πρὸς τὴν νέαν ἑλληνικὴν ποίησιν, ἐπὶ τῆς προμετωπίδος μεταφράσεως ἑλληνικῶν ποιημάτων ἀπὸ τὸν Γερμανὸν Δίττεριχ. Ὁ Χάουπτιμαν εἰς γράμμα του πρὸς τὸν Ὑπουργὸν φρονεῖ ὅτι τοῦ ποιητοῦ ἢ θεοῖς δὲν εἶναι εἰς τὰς Ἀκαδημίας. Βεβαίως εἶναι ἀνάγκη, γράφει νὰ λειτουργοῦν Ἀκαδημαῖοι τῶν Ἐπιστημῶν, τῶν Εἰκαστικῶν τεχνῶν, τῆς Μουσικῆς. Τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας ταύτας προάγουν κοινὴ συνεργασία καὶ πλῆθος κρατικῶν διδασκηθῶν. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τμημάτων εἰς Ἀκαδημίας καὶ Κολλεγίων διὰ τὴν ποίησιν, οὔτε καμμία συνειδητὴ διεύθυνσις τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ποίησιν πραγμάτων. Ἀρκοῦσι διὰ νὰ τὴν στηρίζουν ὀλίγοι ἄνθρωποι εὐμοιροῦντες μορφώσεως, καλαίσθητοι, καὶ μὲ τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ ἀρμόζοντος. Οἱ κύκλοι τῶν ἐλευθέρων ποιητῶν δὲν ἠμποροῦν εἰμὴ νὰ ἀντιδράσουν κατὰ τοιούτων νεωτερισμῶν.» Καὶ μόνον ἐν τέλει τοῦ γράμματός του ὁ ἀσυμβίβαστος ποιητὴς φροντίζει νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἐννοεῖ καμμίαν κριτικὴν νὰ ἀσκήσῃ κατὰ τῆς ἀντιθέτου πρὸς τὴν ἰδικὴν του γνώμης· ἀναγνωρίζει τὴν εὐγενῆ πρόθεσιν τοῦ Κράτους καὶ μόνον ἀτομικὴν του πεποιθήσιν διερμηνεύει.

Ἡ ἀπροσδόκητος ἐπιστολὴ ἐξάφρυνε πρῶτιστος τοὺς κύκλους τῶν νεοφωτίστων ἀκαδημαϊκῶν συναδέλφων του. Ἡ γνώμη του ἐκρίθη ὡς ἐκβιάζουσα δημοουργίαν ζητήματος ἐπὶ γεγονότος, περὶ τοῦ ὁποίου, ἂν ἦτον ἢ ὄχι εὐθετον, δὲν ἠμποροῦσε τίποτ' ἐκ τῶν προτέρων νὰ λεχθῆ.

Ἵποπιτος ἐφάνη, ἀποδοθεῖσα εἰς προσωπικοὺς λόγους, καὶ ἡ εἰλικρίνεια τῆς ὁμολογίας τοῦ ἐπιστολογράφου. Ὁ *Thomas Mann*, εἷς ἐκ τῶν συνιδρυτῶν τῆς Ἀκαδημίας, διπῶς, διὰ τὰ εἶπω οὕτω, σήμερον συνάδελφος τοῦ *Χάουπτιμαν*, καὶ αὐτὸς τιλοῦχος τοῦ διεθνοῦς βραβείου *Nobel*, ἀντέλεξε. «Δίχως τὰ διστάσω, γράφει, χωρὶς τὰ ἐρωτήσω ποῖα θὰ ἦσαν τ' ἄλλα μέλη τῆς Ἀκαδημίας τῶν ποιητῶν, ἐδέχθην. Διότι εἶμαι τῆς γνώμης ὅτι δὲν πρέπει τὰ δεικνυόμεθ' ἀρνητικοί, ὅτε τὸ Κράτος ἔχει τὴν καλὴν θέλησιν τὰ δώσῃ εἰς τὴν λογοτεχνίαν θέσιν περισσότερον ἐπίσημον. Ἡ ἴδρυσις τῆς νέας ἀκαδημαϊκῆς τάξεως ἠμπορεῖ τὰ συντείνειν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τῆς περιωπῆς τῶν ἀνθρώπων τῶν Γραμμάτων καὶ μολονότι δὲν μὲ διακρίνουν διοικητικὰ καὶ ὀργανωτικὰ προσόντα, μολονότι, ἀπὸ τινων ἀπόψεων, κρατοποιήσις τῆς λογοτεχνίας θὰ ἠδύνατο τὰ παρουσιάσῃ καὶ κάποιαν κωμικότητα, ἐθεώρησα καθῆκον μου τὰ τεθῶ εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κράτους.

Αὐτὰ ὁ *Thomas Mann*. Θὰ ἠδυνάμην τὰ μεταφέρω τὸν λόγον καὶ εἰς ἄλλα σχετικὰ καὶ γενικὰ συγκεκριμένα μαρτύρια πρὸς πληροτέραν διευκρίνισιν τοῦ πράγματος. Δὲν εἶναι ταῦτα εἰς τὸ πρόγραμμα μιᾶς βραχείας διατριβῆς. Σκόπιμον κρίνω μόνον μετὰ τὰ δύο μνημονευθέντα παραδείγματα τὰ σταματήσω εἰς τρίτον πολὺ παλαιότερον καὶ ἴσως παραστατικώτερον. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία τέλος πάντων ἀνοίγει τὰς πύλας τῆς εἰς τὸν *Βίκτωρα Οὐγκῶ*, ὕστερον ἀπὸ τέσσαρας ἀπορρίψεις τῆς ὑποψηφιότητός του. Κάποιος σύγχρονός του ἀπὸ τοὺς θερμοκεφάλους ποῦ συχνὰ δὲν εἶναι καὶ οἱ συνετώτερον σκεπτόμενοι, σκανδαλίζεται. Κατέρχεται εἰς τὴν δημοσιότητα. Πῶς! Τὸ εἶδωλόν των, ἓνας *Οὐγκῶ*, λέγει, καταδέχεται τὰ εἶναι ἰσοτίμος πρὸς τὸν *Flourens*! Ὁ οὕτω κατονομαζόμενος εἶναι ὁ ἐπιφανὴς τῷ καιρῷ ἐκείνῳ φυσιολόγος, μέλος καὶ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ἔχων τὸ ἀτύχημα τὰ καταφρονῆται τόσον ἀπὸ τὸν ἀδιάλλακτον *Οὐγκολάτρην*! Ὁ *Οὐγκῶ*, ἀποκρίνεται μετὰ ἄλλων παρατηρεῖ: «Δι' ὅ,τι μὲ ἀφορᾷ, εὐρίσκομαι εἰς τὸ δίκαιον. Εἶμαι ὀλίγον ποιητής, ἀλλὰ πολὺ στρατιώτης. Μ' ὅλα αὐτὰ ἡ Ἀκαδημία ὑπῆρξε μέγα τι (*quelque grande chose*) καὶ ἠμπορεῖ καὶ πρέπει τὰ ξαναγίνει.» Ὁ μέγι-

στος τῶν ποιητῶν τῆς Γαλλίας μὲ τὸ προφητικὸν ρῆμα καὶ τὴν μαχητικὴν ροπήν («*J'aurais été soldat si je n'étais poète*» ἀνακράζει εἰς κάποιον ποίημα τῆς νεότητός του) εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἐνῶ θὰ ἐδικαιούτο περισσότερον ἄλλων νὰ προσβλέπη ἀδιαφόρως, ἂν ὄχι ὑπεροπτικῶς, συντηρητικὰ ἐκ φύσεως καὶ τὴν παράδοσιν ἀκολουθοῦντα ἰδρύματα, ὅποια αἱ ἀκαδημαῖαι, τοῦναντίον εἰς τὸν λόγον του κατὰ τὴν ὑποδοχὴν του ἐξαίρει καὶ διαλαλεῖ τὴν σπουδαιότητα τοῦ σώματος, εἰς τὸ ὅποιον ἐμόχθησε νὰ γίνῃ δεκτός· «εἶμαι, λέγει, ὑπερήφανος διὰ τὰς ψήφους ποῦ ἔλαβα κ' εὐτυχῆς διὰ τὰς συμπαθείας, τῶν ὁποίων ἄξιός κείνομαι. Εἶμαι ὑπερπλήρης ἀπὸ συγκινήσεις καὶ τὴν στιγμὴν τῆς εἰσόδου μου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν ἐγὼ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην εὐμενείας καὶ συγκαταβάσεως.»

Κ' ἐδῶ θὰ ἦτο πρέπον νὰ τονισθῆ ὅτι ὁ ποιητῆς ἀσχέτως πρὸς τὸ ὅτι ἀνεξωογόνησε μὲ ροδοκόκκινον αἷμα τὴν πάσχουσαν ἀπὸ χλώρωσιν λογοτεχνικὴν γλῶσσαν τῶν καιρῶν ἐκείνων, διεκρίθη ὡς ἀκαδημαϊκός, ὅσον τοῦ ἐπέτρεψαν οἱ μετέπειτα χρόνοι τῆς ἐξορίας, ὄχι μόνον μὲ τὴν εὐθνυκρίσιαν τὴν δικαίωνουσαν τὸ μνημονευθὲν ἀπόφθεγμα τοῦ Μορεᾶς (σημειωτέον πρὸς τούτοις ὅτι καὶ εἰς τοὺς καιροὺς τῶν τρικυμιωδῶν συγκρούσεων τῶν νεαρῶν ρωμαντικῶν πρὸς τοὺς γηραλέους κλασικιστὰς ἐξεφράζετο μὲ ὄλην τὴν εὐλάβειαν περὶ τῶν εἰδώλων τῆς ἀντιθέτου παρατάξεως, ποῦ ἦσαν ὁ στόχος τῶν ὀπαδῶν του) διεκρίθη καὶ μὲ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πολυγλωσσίας του εἰς ἀκαδημαϊκὰς συζητήσεις· καὶ δὲν εἶναι ἀβασάνιστος ἢ διατυπωθεῖσά ποτε κρίσις ὅτι τὸ οὐγκικὸν δαιμόνιον δὲν ἦτο παρὰ ἢ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς σπουδῆς προσαποκτηθεῖσα μεγαλοποίησις μιᾶς ἀπλῆς εὐφυΐας.

Ἀσκόπως δὲν ἔφερα εἰς ἀντιπαράστασιν, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ζητήματος ποῦ γεννᾷ ἢ ἐργασία τῶν ποιητῶν εἰς ἀκαδημαϊκὰς, τρεῖς διαφορτικὰς ἀπόψεις ἐκπροσωπουμένας ἀπὸ τρεῖς θεωροὺς αὐτοῦ, ποιητὰς. Ἔχομεν 1) τὴν ἀριστοκρατικὴν θεωρίαν τῆς ἀποχῆς. Ὁ ποιητῆς ἀναχωρητής. 2) Τὴν δημοκρατικὴν θεωρίαν τῆς συμμετοχῆς. Ὁ ποιητῆς ἀγωνιστής. 3) Τὴν μέσην θεωρίαν τῆς συνδιαλλαγῆς. Ὁ ποιητῆς ἐξαρετᾶται.

Ἀναμφιβόλως ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ποιητοῦ ἐνεργεῖ συμφώνως πρὸς πολυ-

σύνθετον ὄργανισμὸν παρουσιάζοντα εἰς τοὺς καλλιτέχνας πλεῖστα σημεῖα ἐπαφῆς πολλαχῶς ἀπασχολοῦντα τοὺς περὶ αὐτῶν φιλοσοφοῦντας. Ἄλλὰ δὲν εἶναι καὶ ὀρθὸν ἢ ἐξέτασις τοῦ προκειμένου ζητήματος νὰ καταλήξῃ εἰς ἀναγνώρισιν ἐνιαίας τινὸς ποιητικῆς ἀρχῆς, εἰς ἐγκατάστασιν οἰονεὶ ἀπαρασαλεύτου δόγματος. Καὶ οἱ δύο ριζοσπαστικοὶ ἰδεολόγοι καὶ ὁ τρίτος καιροσκοπικὸς δὲν ἐκπροσωποῦν παρὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του ἕκαστος. Ὁ ποιητῆς δυνατὸν νὰ εἶναι μοναστής ἢ πολεμιστής ἢ πολιτευτής. Καὶ ὅλα μαζὶ καὶ τίποτε ἀπὸ αὐτά, καὶ ἄλλα.

Ὅσον καὶ ἂν εἶναι φύσις, δύναμις, ρυθμιστής τοῦ ποιητοῦ, ἢ φύσις, ἢ δύναμις καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς φαντασίας του, φέρουν καὶ τὸν ποιητὴν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ κύματα καὶ ρεύματα, ψυχολογικά, καλλολογικά, κοινωνιολογικά ἐπενέργειαι καὶ ἀντιδράσεις, κυρίαρχοι παράγοντες, ριζώματα, θὰ τοὺς ἔλεγα, τοῦ ἠθικοῦ κόσμου· κίνητρα, ὅποια λ.χ. ὁ ἐντὸς ἡμῶν ἄνθρωπος καὶ ὁ ἐκτὸς ἡμῶν κόσμος, τὸ αἷμα ποῦ ἐκκληρονομήσαμεν, ἢ ἀγωγή ποῦ ἐνεκολλώθημεν, στοιχεῖα ποῦ εὐρίσκονται εἰς ἀέναον μεταξὺ των διαπάλην. Καὶ καλῶς ἀνεγνωρίσθη ὅτι αἱ αὐθεντικώτεραι πηγαὶ καὶ αἱ μᾶλλον ἐδραῖαι βάσεις πρὸς κωδικοποίησιν, ἂν ἦτο κατορθωτὸν τοῦτο, τοῦ φαινομένου τῆς ποιητικῆς καὶ τῆς γενικώτερον καλλιτεχνικῆς ἰδιοσυγκρασίας εἶναι αὐτοὶ οὗτοι οἱ ποιηταὶ καθὼς μᾶς ἀποκαλύπτονται εἰς τὰς αὐτοβιογραφίας των, τὰς αὐτοκριτικὰς των, τὰς παντοειδεῖς ἐξομολογήσεις των. Αὐτοὶ ἀξίζει περισσότερον νὰ ἐρωτῶνται, νὰ προσέχωνται, νὰ σπουδάζωνται πρωτίστως ἀπὸ τοὺς ψυχολόγους τῆς τέχνης.

Ἀκόμη καὶ ἡ λεγομένη δημοουργικὴ φαντασία δὲν εἶναι δύναμις ἀποκλειστικῶς ρυθμίζουσα τὴν καλλιτεχνικὴν εὐρεσιν. Ἄν πιστεύσωμεν μεγάλου κύρους φυσιολόγον, τὸν Ribot, «δὲν ὑπάρχει, καθόλου εἶπεῖν, φαντασία, ὑπάρχον ἄνθρωποι φανταζόμενοι ὁ καθεὶς διαφοροτρόπως ἐντὸς αὐτῶν εὐρίσκεται ἢ πραγματικότης.» Ἄλλὰ καὶ εἰς τὴν μεταφυσικὴν τῆς ὑπόστασιν ἐὰν ἀναζητήσωμεν τὴν φαντασίαν, θὰ τὴν ἀντικρούσωμεν εἰς τοὺς κόσμους ὠρισμένων φιλοσόφων ὡς καθολικὴν ἀρχὴν ἐνεργοῦσαν εἰς κλίμακ' ἀσυγκρίτως εὐρύτεραν ἢ ὅσον κοινῶς ὑποτίθεται. Καὶ εἶναι πλέον τετριμμένη ἢ γνώμη περὶ τοῦ ὅτι ἐνεργὸν μέρος διαδραματίζει ἢ δημοουργικὴ φαντασία

ἐπὶ τοῦ ἐρευνητοῦ ἐπιστήμονος καὶ τοῦ ἐξοστατικοῦ ποιητοῦ. Γνησία ποίησις δὲν ὑπάρχει, μεθ' ὅσα διατείνονται, χωρὶς τὴν συνύπαρξιν καὶ τὴν συνεργίαν ἑτερογενῶν στοιχείων, ὅποια λ. χ. εἰς τὴν ἀπό τινων σημείων ἐποπτεῖαν, μουσικὴ καὶ λογικὴ ἢ πρώτη μὲ τὸ ἀπειρομέγεθες αὐτῆς, ἢ δευτέρα μὲ τὴν στάθμην της. Μουσικὴ καὶ λογικὴ, καθὼς ἐμπνέουν τὸν στίχον, μορφώνουν τὸν χαρακτῆρα.

Τὸ συμπέρασμα μου εἶναι ὅτι καὶ οἱ ποιηταὶ ἀποτελοῦσι διανοητικὰ κεφάλαια πρὸς ἐκμετάλλευσιν, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἄξια διὰ τὰ ἐνεργοῦν καὶ εἰς τὰς αὐστηρῶς κανονικὰς συγκεντρώσεις τῶν Ἀκαδημιῶν καὶ εἰς τοὺς μεθυστικῶς ἐλευθέρους ρεμβασμοὺς τῶν ἀπομονώσεων.

Ἄλλὰ καὶ ἂν ἴσως ἦσαν οἱ ποιηταὶ πράγματι τὰ ἀντικοινωνικὰ ἐκεῖνα ὄντα, τὰ ὅποια ἐξέβαλεν ὁ Πλάτων τῆς Πολιτείας του ἐστεμμένα καὶ μυρόβλητα, καὶ τότε ἢ παρουσία των εἰς τὰς Ἀκαδημίας καὶ ὁ λόγος των κάποτε καὶ πότε θὰ ἔφθανε τὰ διασπείρη ἐκεῖ κάτι ποῦ θὰ ὠμοίαζε πνοήν, ὡς ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα παραθύρου, ἴδρυσίζουσιν καὶ ἀρωματίζουσιν τὴν ἀτμόσφαιραν.

Ἄγαπητοὶ συνάδελφοι,

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν ποῦ ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ἡ σημερινὴ συνεδρία, δὲν ἔκρινα παρέλκον τὴν γυμνότητα τῶν εὐχαριστιῶν μου πρὸς ὑμᾶς καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὸν Πρόεδρον, τὸν ὅποιον διαδέχομαι, διὰ τοὺς εὐμενεστάτους ὑπερβάλλοντας εἰς καλωσύνην λόγους του, τὰ τὴν διακοσμήσω μὲ τὴν συνοπτικὴν ταύτην ἀνακοίνωσιν, τὴν ὅποιαν ἐγέννησεν, ἄλλως τε καὶ συγχωρητέα εἰς ἐμέ, διάθεσις λυρική, ὅσον ἀπροσώπως καὶ ἂν ἐξεδηλώθη.

Πρὶν καταλήξω θὰ ἐπεθύμουν ἀπλῶς τὰ φέρω εἰς τὴν προσοχὴν σας ὅτι θὰ ἦτο εὐχρῆς ἔργον, εἰάν, εἰς τὴν κατάλληλον ὥραν, ἐπληροῦτο αἰσθητοτέρα ὀσημέραι καθισταμένη ἔλλειψις διὰ τὴν Δογοτεχνίαν ἰδίου τμήματος πρὸς θεώρησιν ὠρισμένων κεφαλαιωδῶν ζητημάτων τῆς ἀρμοδιότητος κυριώτατ' ἀνθρώπων ἀποκλειστικῶς ἀφιερωμένων εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ὠραίων καλουμένων γραμμάτων ἢ κυριολεκτικώτερον, τῶν ἔργων τῆς Φαντασίας. Εἰσῆλθομεν εἰς τὸ 1930. Ὁ σταθμὸς οὗτος εἶναι ὡς τὰ ὑπαγορευτὴν κάποιαν ἔντασιν δυνάμεων καὶ διὰ τὴν ἀναθεώρησιν, καὶ ἀπὸ περικοπῆς, καὶ

διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ πλησιέστερον ἀναψηλάφησιν ὄλων τῶν σημείων, τὰ ὅποια διετρεξάμεν εἰς ἑκατὸν ἔτη πνευματικῆς ζωῆς. Τοιουτοτρόπως ἡ ὄρασις φωτεινότερα θὰ διανοίγεται καὶ τὸ βῆμα θὰ προχωρῇ στερεώτερον εἰς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον συνεχίζομεν.

Ἐν τέλει, ἀδυνατῶ νὰ ἀποσιωπήσω ὅτι, πρὸς ἀποτροπὴν πάσης τυχὸν ἀνησυχίας, τὴν ὁποίαν ἀρχόμενος τοῦ λόγου ἀφῆκα νὰ ὑπονοηθῇ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς χρέους, ἀναθέτω τὰς ἐλπίδας μου, κυριώτατα, εἰς τὴν ἀκαδημαϊκὴν Σύγκλητον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκ τοῦ ὄργανισμοῦ ὑπάγονται τὰ διοικητικὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα τῆς Ἀκαδημίας. Περιστὸν νὰ ἐξάρω, χωριστὰ διὰ τὸν καθένα, τὴν ἐπιστημοσύνην καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἀποτελούντων ταύτην συναδέλφων. Εὐτυχῆ μὲ καθιστᾷ ἡ σκέψις ὅτι δὲν θὰ λείψῃ ἡ διαφωτιστικὴ τῶν ἀρωγῆ, ἀναγκαιοτάτη εἰς ἐμέ.